

Пол Андерсън

Крилата на победата

Нашите изследователски задачи ни бяха отвели чак отвъд големите слънца Алфа и Бета от Южния кръст, а разстоянието до Земята бе колкото до съзвездието Вълк. Но Земята отстоеше на 278 светлинни години, слънцето отдавна беше станало невидимо и звездите рисуваха странни картини в тъмнината.

След три години бяхме изморени и претърпели загуби, а чудесата продължаваха. И как биха могли да секнат – нали пътувахме от свят в свят? Бяхме видели толкова много светове и някои от тези, на които стъпихме, бяха прекрасни, други ужасни, някои – и двете заедно (както и на Земята), но нямаше два еднакви и всички бяха тайнствени. Оставаха в съзнанието ни като замъглен спомен.

Все още копнеехме да намерим друга съзнателна раса повече, отколкото да открием нова планета, подходяща за колонизиране от човека. Преди година Али Хамид бе загинал от отровно ухапване, Мануел Гонсалвес още не се бе оправил от черепна фрактура, причинена от тоягата на едно разгневено същество при последната ни спирка. Така Вон Уебнър стана нашия главен ксенолог, а от него можеха да се очакват неприятности.

И не че той или някой от нас ги искаше. В свят, непригоден специално за теб, или се научаваш да действаш внимателно, или си мъртъв, трета възможност няма. Приближихме поредната звезда, защото всяко джудже от тип „G“ сякаш ни махаше да се приближим, но не влязохме в орбита около най-земеподобния ѝ спътник, докато неутрино-анализът не потвърди, че никой в системата не използваше атомна енергия. Преди да изпратим първите роботи за сондаж, изстискахме всичко от уредите си.

Слънцето беше G9, със златен цвят, по размер наполовина на нашето. Планетата, която ни интересуваеше имаше естествена радиация, близка до земната. Беше по-малка, спритегляне 0.75, с по-тънка и суха атмосфера. Но въздухът бе годен за дишане, а съществуваха и водни басейни които с известни резерви можеха да бъдат наречени океани. Обърнато към обсипаното със звезди тъмно небе, кълбото беше много красиво; синьо, светлокафяво, ръждивокафяво, покрито с бели облаци. Около него като ескорт се носеха двете му малки луни. Биологическите проби потвърдиха, че животът тук е химически близък до нашия. Никой от култивираните от нас микроорганизми не показваше някаква опасност, при която обикновените предпазни мерки и медицински средства биха били безполезни. Фотосите, направени на малки надморски Височини и на сушата, изобразяваха езера и гори и широки равнини. Бяхме в

бойна готовност да стъпим на повърхността. Но туземците...

Припомнете си само колко ново явление са полетите в хиперпространството и колко необятен е космосът. Организаторите на Голямото Изследване бяха прекалено мъдри, за да си въобразят, че малкото, което бяхме научили за няколко съседни системи, ще ни даде достатъчни познания за формулирането на основна поведенческа доктрина. Нашата служба имаше следното гордо мото: „Ние идваме като приятели“. Иначе всеки екипаж бе свободен сам да определя начините си на действие. След пет години оцелелите трябваше да се съберат и да обменят опит.

От името на всички, които бяха на борда на „Олга“, капитан Грей беше решил, че живите същества не бива да бъдат обезпокоявани от гледката на нашите машини и трябваше да се стремим да вземаме преимуществено проби от необитаеми райони. Самите ние, след приземяване, се показахме открито. Как изглеждаш все пак е далеч по-маловажно, отколкото какво мислиш – или поне така вярвахме.

Разбира се, ние притежавахме всички данни, събрани от орбита и при високоатмосферното проучване. Макар и не изключително ясни при тези условия, снимките ни показаха няколко малки града, пръснати на два континента – групичка сгради без защитни стени и обособени улици (нещо характерно за примитивните общества). Те изглеждаха твърде незначителни в сравнение с огромните и почти ненаселени територии. Доколкото можахме да определим, въпреки многообразието от култури, населението се намиреше на границата между каменната и желязната ера. Наред с това, встрани от малките градове, се мяркаха неизменно и селища от по няколко самотни къщи. Никое от тях не бе разположено на по-малко от 10 км от другото; повечето бяха дори още по-отдалечени.

– Предполагам, че са месоядни – каза Уебнър. – Примитивните общества се изхранват с лов, риболов и събиране на плодове, напредналите – със скотовъдство. Големите площи, които изглеждат обработваеми, вероятно дават само фураж; те нямат основа за планирано фермерство – той подръпна брадичката си и продължи: – Признавам, озадачен съм как са достигнали до тази степен на цивилизованост. За това ниво на технологично развитие са необходими търговия, комуникации, обмен на идеи. Ако правилно се ориентирам по снимките, на практика пътища не съществуват, малко калпави шосета между градовете и мините или към случайните докове за баржи и кораби. По дяволите, водният транспорт е недостатъчен!

– Може би използват впрегатен добитък? – предположих.

– Прекалено бавен начин за придвижване – каза той. – Не биха

имали шанса да развият истинска култура, ако трябваше да изминават месеци при осъществяване на всяка отделна връзка. – Собствената му педантичност го бе овладяла за момент и сега той се отърси от нея:

– Добре де, ще видим. – Израз, който звучи еднакво мъдро на всички езици.

При установяването на първия контакт винаги вземаха участие три-ма души – минимален брой – от страх да не загубим повече. Този път избрахме Уебнър, ксенолог; Арам Тюрекиан, пилот и Юкико Сачански, въоръжена охрана. Последната беше включена по идея на Грей, той настояваше тази задача да се даде на някоя от жените, Смяташе, че те по-добре от мъжете умеят да наблюдават и да изчакват, както и е по-малко вероятно да открият огън в неясна ситуация.

Избраното място бе металургичен район, въпреки че не представляваше същински град. Защо трябваше да усложняваме нещата, без да е необходимо? То се намиреше на неравна височина, заобиколена от много километри гъста гора. На север склонът се издигаше стръмно над горския пояс, където чукарите му се оформяха в корона около масивен ледник. На юг преминаваше в голямо плато – открита местност, където стадата пасяха някакво червеникаво подобие на трева или шубраци. Може би бяха опитомени, може би – не. И в двата случая ловът Вероятно бе едно от основните препитания на местните обитатели.

– Нима това е причината да са толкова разпилени? – учуди се Юкико – Всеки техен индивид ли се нуждае от свое пасище?

– Ако е така, всеки трябва да има определена територия – каза Уебнър – Отваряй си очите, картечарке!

Не ни беше забранено да се защитаваме при атака, предизвикана от наша или чужда грешка. Тюрекиан погледна през рамо и забеляза как момичето трепна и се сви. Гледката и тонът на Уебнър го накараха да кипне.

– Я по-кротко, Вон – изръмжа той.

Дългата, мършава фигура на Уебнър застина на седалката. Когато наведе глава към пилота, плешивината лъсна през рядката коса на черепа му.

– Какво каза?

– Казах да си гледаш работата! Ако въобще я умееш.

– Внимавай с държанието! Може да командвам за пръв път, но аз съм...

– Моля ви – Юкико се пресегна от оръдейния пулт и сложи ръце на раменете им. – Моля ви, не се карайте... точно когато сме на път да се

срещнем с цяла една нова история.

Не можеха да не я послушат. Дори и в работен гащеризон, пълен с инструменти, евразийският ѝ произход я правеше най-желаната жена на борда на „Олга“, освен това и останалите момичета я харесваха, а Гонсалвес винаги я наричаше „симпатичната девойка“.

Ето защо ѝ се подчиниха. Бяха лош тандем, но не и врагове – не бяха в състояние да си позволят да ги завладее омразата – просто не бяха приятели. Уебнър бе академичен тип, професор по ксенология от университета в Океания. На младини бе написал отлична дисертация, чиято теза бе изградена върху данни от народната занаятчийска култура на Синтия и бе оценена високо. Беше коравосърдечен тип и заклет теоретик, когото средната възраст бе превърнала в догматик.

Тюрекиан бе другата крайност: млад, плещест, с черна брада, необуздан и шумен, роден в база на Марс и свикнал да се бори постоянно със заобикалящата го вселена. Ако половината от хвалбите му бяха верни, той беше най-смелият авантюрист, най-печеният боец и най-добрият любовник. Но за себе си бях открил, че съвсем не бе играчът, за който се представяше. Освен това той беше способен, непринуден и доста популярен заради готовността си винаги да помогне, което може би бе запалило завистта на неприветливия Уебнър.

– Всичко е наред, разбира се – засмя се Тюрекиан. – Заради тебе. – И той ѝ изпрати въздушна целувка.

Уебнър отстъпи неохотно.

– Какво искаш да кажеш с това да си гледам моята работа, ако мога?

– Нищо, нищо – момичето почти се молеше.

– Малко повече от нищо – каза Тюрекиан, – съвсем малко. Просто ми се иска да не си чак толкова убеден, че твоята наука винаги има последната дума. Виждал съм...

– Досега не бях те чувал да пееш тая песен – присмя му се Уебнър. – Да не би в джунглата на някоя екзотична планета да си срещал животни, които да имат колела вместо ходила?

– Хубава измишльотина. Откъде ти хрумна?

– Можеш ли да си представиш как хранителните вещества ще се придвижват от осите към клетките на диска? Абсурдно е, нали?

– Тихо, моля те! Трябва да приземя машината.

Целта бързо нарастна върху изпъкналия екран. Чу се слаб шум от нахлуване на въздух през корпусните плочи и цялата конструкция потрепери от вибрациите. Тюрекиан мразеше да си губи времето. Освен

това, бавното спускане обикновено хвърляше аборигените в истерия, която можеше да има неприятни последствия.

Надничайки от илюминатора, тримата видяха една къща, разположена на ръба на каньон, на чието дъно течеше сиво-зелена река. Беше направена от камък и се намиреше редом с други три дълги и ниски дървени сгради, покрити с цъфтящ чим отгоре. Извън този четириъгълник имаше оградено място от „поникнали къщички за птици“, както се изрази Тюрекиан, след като ги посочи. Всичко това бе заобиколено от ливада, към която отвсякъде настъпваше гора.

Ята от птицеподобни форми на живот шареха по небето. Една двойка изключително едри екземпляри се рееше над фермата, сменяйки постоянно посоките, докато летателният апарат се снишаваше.

Внезапно къщата като че ли избухна в крила. От прозорците излетяха птици; много и с всякакви размери; от най-дребните, кацнали върху гърбовете на възрастните, до такива, в сравнение с които изчезналите огромни кондори от Земята биха изглеждали като джуджета. Издигнаха се като фонтан от бронзови пера, буря от удари на крила разтърси хълма и те се изгубиха между върховете на дърветата.

Хората се приземиха на напълно опразнено място. Уебнър и Тюрекиан пристъпиха напред с ръце върху оръжията и оглеждайки се, оставиха планетата да навлезе в тях. Шокът от първия сблъсък винаги е факт. Не само разстоянието те разделя от новооткрития свят. Времето също, поне 5 билиона години. Често са необходими минути преди да осъзнаеш формите наоколо, толкова чужди ти се струват. Окото вече ги е уловило, а мозъкът – не.

Изглеждаше като у дома. Но неизвестностите все още бяха неизброими.

Тегло: три-четвърти от това, с което си свикнал. Лекота, отскокливост при ходене... и необходимост от кинетична адаптация, но това се отнасяше повече за сетивата, отколкото за мускулите.

Въздух: като земния на височина 2 км. (градиентът на гравитацията беше по-нисък). Кристално чиста гледка, хладен полъх и шепот на бриз в клоните, ромон на река долу в каньона. Никаква следа от напечена от слънцето смола или торфен пласт; ухания вместо смесица от задименост и остри миризми.

Светлина: разтопено злато, което прави цветовете по-богати и сенките по-дълбоки, отколкото можеш да си ги представиш; предиобедно слънце с диаметър наполовина на земния, забодено в небеса с тъмно-син цвят, изпъстрени с тънки облачни ивици.

Живот: диви ята, крякащи високо в небето; мучене и глъч иззад оградата; ръждиво-кафяв килим под копитата – еластичен, приличаш повече на мъх, отколкото на трева (и дори на нито едно от двете), обси-пан с изящни цветя; дървета, чиито листа бяха зелени (от сребърно до тъмно зелено); кората им (ако това бе кора) можеше да мине за черна или сива, кафява или бяла, а формите им бяха малко по-особени, отколкото на бор или гингко, ако човек идва от зоните на дъба и бука, но при все това тези дървета съвсем не бяха като земните. Прелетя рояк от подобни на мушички насекоми, а един голям „молец“ с бакърени крила методично и спокойно ги настигаеше и изяждаше.

Пейзаж: великолепен. Върховете над гората опираха рамене в небето, ледникът блещукаше в синьо. Стените на каньона отдясно се спускаха в розово, съпроводено от оцветени в охра ивици на чукари. Но вниманието им бе насочено към гледката пред тях. Къщата имате удивителни размери.

– Замък – възкликна Тюрекиан.

Приблизително двадесетметровият куб, сглобен от прекрасно изгладени гранитни блокове, се издигаше отвесно до островърхия покрив, а прозорците бяха на шест етажа. Представляваха широки отвори с дървени щори и балкончета от ковано желязо. Единствената врата беше от масивна дървесина. Фасадата бе украсена с рогове, черепи и инкрустирани оръжия – нож, копие, кинжал, лък и стрели.

Без съмнение съседните сгради бяха хамбари или навеси. По тях също висяха трофеи. Животните зад оградата изглеждаха (и кой знае дали не бяха) като бозайници. Два от видовете слабо напомняха коне и волове, а третият – овце. Не бяха много на брой и едва ли осигуряваха цялата прехрана на обитателите. В „гълбарниците“ имаше някакви птицеподобни, големи колкото пуйки които не бяха под ключ, но бяха охранявани от трима подобни на ястреби пазачи. „Овчарски кучета – отбеляза наум Тюрекиан – Или не, соколи.“ Те пикираха наоколо, обезпокоени от нашествениците.

Гласът на Юкико прозвуча с молба от приемника зад ухото му:

– Мога ли да се присъединя към вас?

– Остани при оръдията – отговори Уебнър – Предстои ни среща със собствениците на това място.

– Ха – проговори Тюрекиан, – та те избягаха. Щом ни видяха и офейкаха.

– Страх? – попита Юкико – Не отива на заклетите ловци.

– Точно обратното, представям си колко са агресивни – каза

Тюрекиан. – Стигнаха са до извода, че сме враждебно настроени, защото те никога не биха навлезли в чужда територия непоканени. Понеже не знаят какво представляваме, те са загрижени за децата и женските си и благоразумно отлитат заедно с тях. Очаквам мъжките им бойци – или каквито там имат – скоро да се върнат.

– За какво говориш? – попита Уебнър.

– Как за какво... за местните – премигна Тюрекиан насреща му. –

Ти ги видя.

– Големите птицеподобни? Глупости.

– Човече, те излязоха точно от къщата.

– Притежават и домашни животни... – стегна се остро лице на Уебнър. – Не отричам, че тук има загадка.

– Както винаги – добави меко Юкико.

Уебнър кимна.

– Вярно. Но фактите и логиката решават загадките. Нека не усложняваме задачата си с псевдопроблеми. Каквото и да са летящите същества, които видяхме, те не могат да бъдат местният разумен вид. На толкова подобна на Земята планета не е възможно птиците да са се наложили над всички останали живи организми. Той се изправи.

– Подозирам, че обитателите са се барикадирали вътре. Ще отидем при тях и ще се държим миролюбиво.

– Което може да бъде неправилно изтълкувано от тяхна страна – каза Тюрекиан колебливо. – Със стрела или копие могат да те убият толкова лесно, колкото и с бластер.

– Покривай ни, Юкико! – нареди Уебнър. – Следвай ме, Арам! Ако ти стиска.

Той гордо пристъпи пред погледа на момичето. Тюрекиан изруга и бързо се присъедини към него.

Бяха вече близо до вратата, когато върху тях падна нечия сянка. Обърнаха се и погледнаха нагоре. Затаеният дъх на Юкико отекна в предавателите им.

Над тях се рееше един от големите птицеподобни. Слънчевата светлина проби през краищата на крилете му и цветът им на буреносен облак се превърна в окраска от злато. Махът им предизвика вятър, който ги зашемети за секунда.

Гледката беше ужасяваща, едва по-късно осъзнаха, че бе и величествена. Крилете се разпростираха на шест метра, пред тях зейна муцуна, изпълнена с остри бели зъби. Двата крака, с дължината на човешка ръка и почти толкова дебели, бяха поръбени с шипове, а от пръстите им се

подаваха нокти. Те изтласкваха съществото и го придвижваха със скоростта на торпедо. Подир него се зададе още едно. Въздухът свистеше и гърмеше.

Оръжията подскочиха в ръцете им.

– Не стреляйте! – викът на Юкико долетя сякаш от много далече.

Великолепното чудовище се намираше почти над тях. От Оръжието на Уебнър изскочи огън. В същия момент животното спря – последва плющене, после вятър в лицата им и то направи завой. Два метра ги деляха от стълкновението. В съзнанието на Тюрекиан се запечата картина, която в бъдеще щеше да си припомня отново и отново. Непознатото същество беше пернато, положително топлокръвно, но в никакъв случай птица. С гръдна кост като корабен нос – невероятно. Тюрекиан видя, че устата на звяра имаше устни, а езикът и небцето бяха розови. Две големи златни очи пронизваха и изгаряха. Над тях стърчеше гребен от бяла перушина с черно по краищата, който вероятно изпълняваше защитна функция спрямо изпъкналият отзад череп. Ветрилообразната опашка имаше същите цветове. Тялото бе махагоново, оголените крака и нокти – жълти.

Изстрелът на Уебнър попадна в перата на лявото крило. След пламъка се появи струя дим. Съществото издаде висок писък, наклони се и се оттегли. Раната не беше сериозна, очевидно не причиняваше болка, но крилото бе останало наполовина извън строя. Тюрекиан имаше достатъчно време да забележи три паралелни прореза в тялото. Помисли си, че сигурно има още три и от другата страна. Те странно наподобяваха хриле. При повдигането на крилата ги зърна как се разширяват, тройно раззинати; при прибирането те се затвориха. Тюрекиан се нахвърли върху Уебнър.

– Остави това, умнико! – изрева той и сграбчи оръжието на ксенолога. Започна борба, при която успя да му разтвори пръстите. Раненият птицеподобен се върна при другаря си, който го очакваше, и те отлетяха.

– Какво правиш? – запротестира Уебнър. Пилотът го блъсна много силно встрани и той падна. Вдигна отново оптичския мерник, но върховете на дърветата му пречеха. Той свали дулото на оръжието.

– Твърде късно – измърмори, – благодарение на тебе. Изправи се, побелял и треперещ от ярост.

– Съобразяваш ли какви ги вършиш? Аз съм твой командир!

– Ти можеш да командваш само пластмасови патки във ваната – изска Тюрекиан – Да стреляш по туземците!

Уебнър бе прекалено слисан, за да отговори.

– Заради тебе не можах да огледам втория – продължи Тюрекиан. – Мисля, че видях амуниция, в която имаше оръжие, но не съм сигурен – той се изплю.

– Арам, Вон – примолти се Юкико от кораба.

Известно време двамата стояха настръхнали и се гледаха свирепо. След това Уебнър пое дъх, сви рамене и каза прегракнало:

– Явно мое е задължението да поставя нещата на разумна основа, след като ти не си в състояние. Съвземи се, а аз съм готов да извиня държанието ти като следствие от прекомерна възбуда. Иначе ще трябва да препоръчам да бъдеш освободен от по-нататъшно участие в групите за контакт.

– Аз? Да бъда освободен?! – Тюрекиан сви юмрук, гласът му стържеше.

– Защо по-добре не проверите къщата? – попита Юкико.

Мисълта, че зад онези стени ги дебнеше неизвестността, охлади отново страстите.

С изключение на добитъка, постройката бе пуста. За да не разгневят предполагаемите стопани като насилят затворената врата с бластерите, изследователите влязоха през един прозорец с помощта на антигравитаторите си. Стаите бяха по една-две на етаж. Явно местните предпочитаха простор и високи тавани, а не усамотение. Нагоре и надолу се спускаха кръгли стълбища с къси стъпала и неясно предназначение. Украсата бе бедна и абстрактна. Мебелите бяха главно пейки и маси, не намериха нищо като легло или „0 – футон“. Спяха ли туземците? Ако спяха, как? Седейки или стоейки. Изглежда твърде много видове във вселената могат да сгъват ставите на крайниците си.

Складираната храна подсказваше, че са месоядни. Имаше инструменти, оръжия, съдове, платове – изкусно изработени и грижливо подредени. Това бяха продукти, родени от технологията на желязна ера, малко или повече еквивалентна на тази от класическата земна цивилизация. Имаше и изключения: например няколко книги, вероятно изработени и изписани на ръка. Колко жадно бяха претърсени тези страници! Но единствените илюстрации и бяха диаграми, подходящи като приложение към текст по геометрия или ръководство по каменоделство. Забраняваше ли тази култура рисуването или просто хората бяха попаднали на къща без стенописи и рисувани съдове?

Планировката и вътрешността на къщата, както и навесите, които бяха огледани щателно, даваха оскъдна информация, а и никой не се

надаваше на повече. Представете си, че извънземен ксенолог посети Земята през докосмическата епоха. Какви заключения може да направи от наблюденията на жилището и покъщнината на един европейски или японски селянин, ескимос или конгоански пигмей? Би се почудил дори дали притежателите са подобни нему.

С времето научаваш повече, но Тюрекиан се съмняваше, че разполагат с това време. Той накара Уебнър да побеснее, заставяйки го да приключат изследването и да се върнат на кораба. Накрая шефът се предаде.

– Но не защото не предвиждам подробно проучване – каза той, а после добави подигравателно: – Все пак можем да проведем конференция, на която ще се опитам да разсея страховете ти.

След като се прибраха в апарата, въздухът вътре им се стори задушен, а гледката на монитора – отегчителна. Тюрекиан извади лула от джоба си.

– Не – каза му Уебнър.

– Моля? – пилотът бе смяял.

– Не искам тая гнусотия в претъпканата кабина.

– Аз не възразявам – каза Юкико.

– А пък аз възразявам – настоя на своето Уебнър. – И помнете, че докато се намираме тук, капитанът съм аз.

Тюрекиан почервения, но се подчини. Желязната дисциплина в космоса е въпрос на оцеляване, но опитният водач умее да я налага почти незабележимо. Юкико сложи ръка върху рамото на Тюрекиан и изгледа Уебнър с неодобрение, докато пръстите ѝ се плъзгаха надолу към лакътя на пилота. Ксенологът видя това и стисна устни.

– Ние сме в беда – каза Тюрекиан. – Колкото по-скоро се изнесем оттук, толкова по-доволни ще бъдат застрахователите ни.

– Глупости – озъби се Уебнър. – Най-много да сме хвърлили в ужас туземците. Може да минат дни, докато пратят разузнавач.

– Вече изпратиха двама, и ти трябваше да стреляш по тях.

– Стрелях по опасни животни. Не видях ли шиповете и зъбите им? Един мах на това голямо крило (да не говорим за ноктите) и вратът ти щеше да е счупен – Уебнър потърси погледа на Юкико. – Гаранция давам, че са опитомени. Сигурно ги използват при лов и ги пускат върху дивеча подобно на соколи, макар че действат на чифтове като хрътки. Може би двойката, с която се срещнахме, е била насъскана отдалеч. Но коренните обитатели да са птицеподобни – за това и дума не може да става.

– Откъде си толкова сигурен? – промърмори тя.

Уебнър се облегна назад, сплете пръсти и започна да изнася лекцията си със спокоен тон:

– Вие знаете основния принцип. Всички организми се приспособяват към средата, иначе измират. Интелигентните не са изключение. Те дори са наследници на неинтелигентни, но са се адаптирали към околната среда, която никога не е била изкуствено променяна. На някои планети нашите стандарти не важат, тъй като там видовете са се развили при необичайни условия. На планетите от земен тип обаче еволюцията е паралелна на нашата. Така и трябва да бъде. Вярно е, че има и значителни различия. Както да кажем, шестоногите гръбначни, чиито предни крайници се превръщат в ръце и тогава стават кентавроподобни, като на Уоден. Само че още техните хордови предци са били шестоноги. На тази планета сами виждате, че по-висшите животни са четирикраки. Мозък, способен да проектира предметите, които наблюдаваме тук, е безсилен без еквивалент на ръце. Такъв мозък природата никога няма да създаде. Следователно местните са обречени да бъдат двуноги, е, може би по-различни от нас в някои детайли. Крак, който дублира ръката, и обратно, би бил прекалено непохватен, за да изпълнява функциите си. Естественият подбор ще спре подобна мутантна тенденция много преди да се появи разум. Какво имат тези птицеподобни вместо ръце? – усмихна се той с малката си, строга уста.

– Ноктите на крилето? – попита Юкико несмело.

– Мисля, че не – каза Тюрекиан. – Аз имам набито око. Биха могли да ловят с тях, но не и да ги използват като ръце.

– Видяхте как птичетата се придържат с тях към Възрастните – потвърди Уебнър. – Сигурно стават и за катерене по дърветата. На Земята имаме подобна птица, наречена хоацин. Когато малките ѝ пораснат, ноктите на крилето им изчезват. Тук може би остават като допълнително оръжие.

– Краката – намръщи се Тюрекиан. – Два срещуположни пръста, свързани с три прави. Могат да служат като ръце.

– Как тогава се движат по земята? – попита Уебнър. – Те не могат да изковат оръжие във въздуха, камо ли да копаят руда или да издигат каменни къщи.

Той поклати пръст:

– Друг, по-съществен момент – летящите същества имат много ограничено тегло. Вярно, гравитацията е по-слаба от земната, но въздушното налягане е по-ниско. Така че допустимото натоварване на крилето

е почти същото. Най-големите птици, летели някога из земните простори, са тежали около 15 кг. Нищо по-тежко не е в състояние да се издигне, метаболизмът просто не може да осигури необходимата енергия. Чрез взетите проби ние установихме на борда на кораба, че местните биохимични условия са сродни на нашите. Следователно, на практика не е възможно птицеподобните да превишават по тегло най-едрия лешояд. Те са големи, да, огромни са, но всичко това е предимно перушина и кухи кости, същински паяжини, хвърчилоподобни скелети с тънка плът.

– Арам, днес ти премери на ръка няколко от вещите, между тях едно каменно гърне и кофи за носене на вода, вероятно от реката. Колко беше най-тежкия предмет?

– Двадесет килограма, може би – отговори неохотно.

Тюрекиан почеса брадата си.

– Точно така! Никой от тях не може да вдигне толкова. Историите за орли, които крадат агнета или бебета, са празни суеверия. За орнитонидите също има подобна бариера. Кой произвежда съдове, по-тежки от колкото може да носи?

– Хмм – по-скоро изръмжа, отколкото изхъмка Тюрекиан.

Уебнър продължи атаката:

– Масата на всяко летящо на планета от земен тип е недостатъчна да побере един истински интелигентен мозък. Чисто животинските функции изискват участието на всички клетки. Птиците са облекчили теглото си. Оставили са си място за малко повече мозък, но са заменили челюстите с човка. Такива са и тези, които ти нарече „овчарски соколи“.

Той се поколеба:

– Всъщност – произнесе бавно, – съмнявам се, че можем да ги считаме за умни животни. Те изглеждат глупави... и зли. Ако пак се наложи да ги унищожаваме, няма защо да изпитваме угризения.

– Ти наистина ли искаше да го убиеш? – прошепна Юкико. – Той, тя или то можеше просто да идва с цел да ни види отблизо – невъоръжено, в знак за миролюбие.

– Да, ако беше интелигентно. Но то, както доказах, положително не е. Аз спасих и двама ни от тежки наранявания. Може би спасих живота ни.

– Възможно е местните обитатели да възразят на стрелбата на тяхна територия – каза Тюрекиан.

– Те просто трябваше да извикат обратно, а-а, кучетата си. Всъщност атаката може да не е била извършена по тяхна команда, може да е била естествена реакция срещу внезапното нарушаване на стадния ред –

Уебнър се надигна. – Доволни ли сте сега? Ще направим подробни проучвания до падането на нощта, после ще оставим по-даръци, ще се оттеглим и ще се надяваме на по-добър прием след завръщането на туземците. В такива случаи дистанционната телевизионна връзка беше по-дипломатичен прием. Тюрекиан поклати глава:

– Логиката ти е почти безупречна. Но в този случай ми мирише, че нещо не е наред. Уебнър понечи да отвори изходния шлюз. – Нека и аз! – скочи Юкико – Моля ви! – Не – обади се Тюрекиан. – Не искам да ти се случи нещо лошо.

– Няма сериозна опасност – настоя тя. – Оръжията ни могат да задържат всяко летящо същество. Ако поставим наоколо сензори, никой туземец не ще може да се приближи пеш на изстрел с лък, преди ние да узнаем. Чувствам се като в клетка – усмихна се тя на Уебнър.

Ксенологът се разтопи.

– Защо не? Един мислещ асистент все ще ми бъде от полза.

Той се обърна към Тюрекиан:

– Остани да пазиш бордовите оръдия, ако искаш.

– Луди – измърмори пилотът и ги последва.

Трябваше да признае, че водачът им си знаеше работата. Предишното повърхностно търсене сега прерасна в ефективно изследване на обектите, в анализ, фотографиране и записване на съответния коментар на миниатюрно звукозаписно устройство. Юкико им помагаше. При изследванията всеки трябваше да разбира по нещичко от работата на останалите. Но Уебнър имаше нужда само от още един човек.

– А аз какво да правя? – попита Тюрекиан.

– Ако има нещо тежко за носене, ще те повикам – отвърна другият.

– Наблюдавай гората и не ми се пречкай на пътя.

Юкико беше прекалено погълната от работата, за да го сгълчи. Тюрекиан изръмжа, натъпка лулата си и се затутка наоколо им, бълвайки яростно дим.

Хвана се за оградата на кошарата и погледна към животните:

– Искате да ядете – реши той, докато влизаше в хамбара, чиято врата не бе заключена, както тази на къщата; намери купа сено и вили, които независимо от странния си вид, му напомниха за една фермерска колония из пущинаците на Хермес, която бе посетил веднъж – временна, а и доста примитивна. Мястото подходеше по-вече за пристан на кораби, отколкото за земеделско стопанство със съвременни селскостопански машини. Един от фермерите имаше дъщеря... Докато гребеше от купчината червена трева, миришеща на канела, той се залъгваше със

спомени.

– Хей! – Уебнър се облегна върху перваза на един от горните прозорци. – Какво смяташ да правиш? – извика той.

– Тия същества са гладни – отговори Тюрекиан. – Само ги чуй.

– Откъде знаеш какво им трябва? Или пък на собствениците? За твоє сведение, не сме пристигнали, за да си играем на Господ. Тук сме, за да се учим и може би да помогнем. Върни това откъдето си го взел.

Тюрекиан преглътна яростта си – Юкико бе станала свидетел на унижението му – и отстъпи. Докато не си възвърнеше благословеното небе, Уебнър бе капитанът.

Небе... птици... Той погледна „гълбарниците“. Псевдоястребите прехвърчаха наоколо – възмутени, но прекалено дребни, за да го нападнат. Може би гигантските птицеподобни се отглеждаха и за защита от големи земни хищници. Тюрекиан изучаваше стадото. Животните дремеха, клатушкаха се, ровеха се из мръсотията, дебели и кротки, явно дълго хранени преди да се опитомят напълно. И двата вида не притежаваха подобните на хриле прорези, които бе забелязал одева...

Сянка. Тюрекиан погледна нагоре и посегна рязко към оръжието. Половин дузина гиганти се бяха завърнали и обедното слънце блестеше в перата им. Бяха прекалено високо, за да забележи подробности. Той включи контролерите на антигравшпатора и забърза към къщата. Уебнър и Юкико бяха на петия етаж. Приведен, Тюрекиан се прехвърли през перваза на единия от прозорците. Вече нямаше никакво желание да съзерцава спартанската обстановка в къщата.

– Те пристигнаха – съобщи задъхано той. – Най-добре бързо да се махаме. – Уебнър излезе на балкона, за да погледне.

– Няма нужда, не мисля, че ще ни атакуват. Ако го сторят, тук е по-безопасно, отколкото да пресичаме двора.

– Може би не е зле да спуснем капациите – каза момичето.

– Да – съгласи се Уебнър. – Те ще ги спрат. Скоро ще изгубят търпение и ще се разотидат, ако изобщо възнамеряват да предприемат нещо. Ако наистина ни обсадят, ще си пробием път със стрелба или в най-лошия случай ще повикаме помощ от кораба, когато „Олга“ отново се покаже на хоризонта.

Той влезе вътре. Тюрекиан зае мястото му на балкона и запремига нагоре. Към първите хвъркати се бяха присъединили още няколко и всяка секунда долитаха нови. Те се гмуркаха, планираха, кръжаха по вятъра и шумът от крилето им отекваше в гората като прибор. По гърба на пилота полази неприятна тръпка:

– Това никак не ми харесва – каза той. – Те не се държат като обикновени зверове.

– Вероятно обитателите искат да ги използват за нападение – каза Уебнър. – Ако е така, може да им дадем урок по безпричинна враждебност.

Тонът му беше по-малко хладнокръвен, отколкото думите, по лицето му изби пот.

В оптичeskия мерник на Тюрекиан се появиха отблясъци, които му причиняваха болка в очите.

– Кълна се, че носят метал – каза той. – Слушай, ако действително са интелигентни и се стараят да ни измъкнат вън, защото ти почти уби един от тях, тази къща скоро ще ни се види тясна. Хайде да се омитаме.

Може би нямаме много време.

– Да, така ще бъде най-добре, Вон – подкани го и Юкико.

– Не бива да рискуваме и да убиваме разумни същества на тяхна територия.

– Докога да ви обяснявам, че няма риск!? – отговори им раздражено ксенологът. – Обратното, имаме шанс да съберем научни сведения. Случилото се ще ни даде безценна информация за целия им етос. Оставаме. Той се обърна към Тюрекиан:

– Метал ли? Сигурно имат защитни плочки. И изхвърли от главата си идеята за свръхвъоръжения противник.

Другият мъж замръзна на мястото си.

– Арам – Юкико хвана ръката му, но той продължи да гледа унесено зад нея. – Какво има?

– Свръхвъоръжен... – измърмори той. – Да, за Бога!

И после неочаквано изрева:

– Да тръгваме! Веднага! Те са местните обитатели и са събрали цялата страна срещу нас.

– Дръж си езика – скастри го Уебнър, – или ще те обвиня в неподчинение!

От гърдите на Тюрекиан се изтръгна смях.

– Ха-ха! Бунт!

Той се приведе и замахна, юмрукът му се стрелна напред. Викът на Юкико съвпадна с удара му – беше нацелил ксенолога не в брадичката (беше много рисковано), а в слънчевия сплит. Уебнър изпусна въздуха си и очите му се изцъклиха. Той се прегъна, отчасти в съзнание, но не можеше да стои на крака от спазми в диафрагмата. Тюрекиан го взе на ръце.

– Към кораба! – викна пилотът. – Бързай, момиче!

Антигравитаторът му не можа да издържи и двамата, само омокоти удара след скока от балкона. Не посмя да спре и да регулира този на Уебнър. Носейки шефа си, падна върху плочите. Юкико се надвеси над тях.

– Продължавай! – изкрещя той. – Скрий се някъде, за Бога!

– Не и преди тебе – отговори тя. – Ще те прикривам.

Той беше безсилен да ѝ попречи.

Рояците над тях се бяха превърнали в огромно въртящо се колело, което се наклони на една страна. Няколко от летящите твари се откъснаха от основната Формация и се спуснаха с бучене надолу. Останалите ги последваха.

Към тях засвистяха стрели, призивно зазвуча тромпет. Тюрекиан бягаше в зиг-заг по ливадата. Оръжието на Юкико изщрака. Тя стреля така, че да не улучи и вероятно мълниите отклониха копиехвъргачите от целта им. Копия и стрели завънтяха злокобно наоколо. Една от тях одраска врата на Уебнър и той изскимтя. Юкико се хвърли да отвори входния шлюз. През това време Тюрекиан пусна Уебнър и застана до него разкрячен и с изваден бластер. Водачът на крилатите наближи. Шиповете на десния крак, които явно изпълняваха ролята на ръка, стискаха острие, избито като ятаган. За момент Тюрекиан се взря право в златните очи на смел мъж, който защитаваше дома си, и също стреля така, че пропусна целта.

Туземците си отидоха с шумотевица. Капакът на шлюза най-сетне се отвори и даде възможност на Юкико да се промъкне вътре. Тюрекиан ввлече Уебнър и остана в затворената камера, докато отворът не изчезна напълно.

По корпуса трополяха оръжия, но никое от тях не можа да проникне. Тюрекиан и Уебнър останаха прегърнати и треперещи известно време, после пилотът влезе при Юкико, за да издигне кораба.

Когато знаеш какво те очаква, ти можеш да планираш утрешния ден. Ние отново се срещнахме с народа на Итри (така бе наречена планетата, по името на най-напредналата ѝ култура), на хиляда километра от мястото на първия опит за контакт. Приближиха ни търпеливо, с внимание и символизъм, присъщ на тяхната психика и възторжено ни приветстваха, а преди да си тръгнем, ни предоставиха достатъчно стимули за търговски обмен, и аз вече бях сигурен, че само след няколко поколения щяха да имат свой собствен космически кораб.

Техният начин на живот се определяше от нравствения им облик,

придобит в цивилизация, основана на поземената собственост, докато човекът се подчиняваше предимно на сексуалните си наклонности – това не бива да се забравя.

Причината е скрита в еволюцията, която, където и да се извършва, е промяна, присъща на всяко живо създание. Въпреки многообразието от сладки плодове, итрианците са месоядни. Те имат нужда от по-обширни райони за отделните индивиди, отколкото тревопасните или всеядните, независимо от факта, че килограм месо съдържа повече калории от същото количество растителни храни. Помислете си каква територия е необходима за изхранването на една антилопа и колко антилопи са необходими за изхранване на семейство лъвове. Ксенолозите са изписали хиляди страници за корелациите между диетата и генотипната персоналност на разумните същества.

Аз имам съмнения относно истинността им. Най-малко защото са пропуснали възможностите на итрианците като раса, чийто териториален принцип и индивидуализъм идва от изключителния апетит на тялото – и носи своите последствия за изкуство, вяра, бит и душевност.

Те тежат почти тридесет килограма; въпреки това издигат собственото си тегло във въздуха, а ненатоварени летят като демони. Поддържат цивилизация, без да е нужно да се тъпчат в градове. Жителите на градовете са най-вече престъпници и роби с подрязани криле. Днес помъдрелите им глави се надяват, че роботите ще сложат край на необходимостта от робство.

Ръце? Шипове, развити за манипулации. Крака? Ноктите на крилето, младежко образуване, което оцелява и се развива, така както при човека голямата глава и рядката коса водят своя произход от маймунския ембрион. Предната част на скелета на крилото се състои от раменна кост, радиус и лакътна кост, почти както при птиците. Те се затварят заедно и формират нещо като стъпало. На земята, когато крилото е спуснато, те образуват „колянна“ става. Това е основната база на костите, които преминават в крака-нокти. Три сраснали, много дълги нокътя се извиват назад и стават на спомагателно крило, което оформя частта под основното крило и дава допълнителна опора върху земната повърхност. При излитане итрианците обикновено правят стойка преди първия удар с крилето. Отнема им по-малко от секунда.

Е да, когато ходят, са тромави и смешни, но все пак им се отдава. Огромни и въоръжени, винаги готови да се издигнат по вятъра, те не се страхуват от никой звяр. Ще попитате каква сила движи тази гигантска телесна маса в небето. Окисляването на поетата храна, какво друго?

Оттук идва и необходимостта за всяко семейство от много лов и собствени домашни животни, Ограничаващият фактор е снабдяването с кислород. Една кръвна молекула носи достатъчно хемоглобин, но газът трябва да бъде доставен в още по-големи количества. Тюрекиан пръв разбра как става това. Итрианите имат бял дроб, пасивна кислородна система, подобна на нашата. Освен това притежават свръхзареждащо устройство, осигурено от хрилете, наследени от прадедите им амфибии. Работи като мях, задвижван от летателните мускули и тъй като хрилете са свързани директно с кръвната плазма, тези въздухопоемащи органи позволяват изгаряне на горивото, толкова бързо, колкото е нужно.

Чудя се, колко жив е споменът.

Няма да забравя как Юкико стоеше до рамото на Арам Тюрекиан и наблюдаваше под утринното небе прощалния танц на итрианите, посветен на нас. Тогава тя извика през сълзи:

– Да летиш така! Да летиш така!

КРАЙ

© 1972 Пол Андерсън

Poul William Anderson
Wings of Victory, 1972

Сканиране, разпознаване и редакция: Венцислав, 2007
Публикация: „Светове“ (сборник с разкази), изд. „Офир“, 1995 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3054>]